

**Către: Comisia mediu, climă și tranziție verde
Comisia economie, buget și finanțe**

Copie: Ministerul Mediului
Ministerul Finanțelor
Serviciul Fiscal de Stat

Nr. 103/23-EC din 12 decembrie 2023

*Ref: proiectul de lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, nr. 413 din 23.11.2023 /
implementarea REP urmare a modificării Legii 1540/1998*

Asociația Businessului European (EBA Moldova), Asociația Patronală a Subiecților Comerțului Interior "ProBiz" și Asociația Producătorilor și Importatorilor de Ambalaje din Moldova (APIAM) se adresează în contextul consultărilor publice asupra proiectului de lege privind modificarea Legii nr. 209/2016 privind deșeurile, nr. 413 din 23.11.2023, apreciind eforturile depuse de Guvern pentru reglementarea domeniului deșeurilor și pentru promovarea economiei circulare. Totuși, varianta aprobată de Guvern ridică o serie de neclarități din partea mediului de afaceri ce țin de aspecte legislative cât și în aspecte de aplicabilitate practică, după cum urmează:

1. Termenul de intrare în vigoare din proiect (1 Ianuarie 2025) este ireal din punct de vedere operațional pentru pregătirea și implementarea sistemului de depozit în Moldova. Experiența noastră din mai multe țări din UE, cel mai recent România, arată că este nevoie de cel puțin 24 de luni de la publicarea legislației finale pentru a proiecta și implementa un model local adecvat.
2. Astfel, până la adoptarea proiectului de lege de către Parlament solicităm respectuos asigurarea de către autorități a transparenței și predictibilității pentru mediul de afaceri. Aici ne referim la necesitatea viziunii detaliate asupra Regulamentului de organizare și desfășurare a sistemului de depozit care urmează a fi consultată cu toți actorii implicați – producători, importatori, retail, asociații de consumatori, ONG de mediu, experți în taxe, experți în managementul deșeurilor pentru a avea o claritate despre toate elementele și necesare și rolurile fiecărei părți în sistem nu doar în Chișinău, dar și în localitățile rurale, adică la nivel național, iar Ministerul Mediului trebuie să-și asume rolul de leadership și mediator în acest proces. De aceea, considerăm necesar stabilirea unui calendar de implementare care să prevadă termenele-limită de elaborare-adoptare a actelor normative secundare.
3. Menționăm că, proiectul de lege propus prezintă discrepanțe semnificative față de prevederile și scopul Directivei 2008/98/CE privind gestionarea deșeurilor, modificată prin Directiva UE 2018/851, după cum urmează:

- Crearea unei organizații necomerciale pentru gestionarea deșeurilor de ambalaje de unică folosință, este necesară claritate privind tipul de organizație care va fi creată și modul în care va organiza gestionarea deșeurilor. Lipsa clarității privind fluxul de mijloace financiare și returnarea acestora către consumatori reprezintă o îngrijorare.
 - Cerințele pentru puncte de colectare în spații comerciale - costurile ridicate pentru implementarea unui sistem de colectare deșeuri returnabile, inclusiv costurile aparatelor RVM, sunt semnificative și ar putea afecta agenții economici. Un aparat RVM este foarte scump, iar toți agenții economici ar trebui să suporte cheltuieli considerabile. Toate punctele comerciale ce au suprafața mai mare de 60 de metri urmează să preia deșeurile de ambalaje.
 - Limitarea autorizării pentru activitățile de colectare și stocare a deșeurilor. Propunerile pot conduce la o restricționare excesivă, în special pentru operatorii economici care nu dețin instalații de valorificare/tratare a deșeurilor. Există stație de transfer, broker/comerciant de deșeuri care nu este necesar să dețină instalație de tratare a deșeurilor.
 - Lipsa unei secvențe clare în modificările la art. 6, absența unui lanț logic clar și a criteriilor specifice pentru încetarea statutului de deșeu poate duce la probleme de implementare.
 - Probleme legate de autorizarea colectării și stocării deșeurilor prin imitarea autorizării la operatorii cu instalații de valorificare/tratare poate genera probleme, inclusiv riscul de monopolizare artificială a pieței.
 - Instituirea unor obligații care contravin legislației civile naționale prin cerințele impuse la art. 54⁴ par a contraveni principiului "libertății contractuale" și standardelor legislative naționale.
 - Modificările propuse la articolul 25 alineatul 10, care vizează gestionarea deșeurilor. Argumentele includ preocupări cu privire la restricționarea și blocarea activității sistemelor individuale și colective, considerând cerința de prezentare a actului constitutiv al persoanei juridice la obținerea autorizației de mediu ca o imixtiune în activitatea economică. De asemenea, se critică eliminarea posibilității de activare în domeniul gestionării deșeurilor pentru cei cărora li s-a retras autorizația, susținând că aceasta este o măsură prea drastică. Se sugerează că sancțiunile ar trebui expuse mai detaliat, implicând organele competente, în loc să se interzică eliberarea autorizației pe baza unei simple retrageri/suspendări în ultimii 5 ani.
4. În plus la cele menționate, considerăm că obligația de marcare a produselor cu o etichetă care indică participarea producătorilor la un sistem colectiv de gestionare a deșeurilor de ambalaje (punctul 34 din proiectul de lege) este o măsură costisitoare și complexă de implementat, care contravine cu bunele practici de reglementare (art.13, 15 din Legea nr.235/2006) și ar trebui exclusă din proiect.(N.b.: producătorii își pot schimba frecvent sistemele colective sau pot fi membri la mai multe sisteme, iar aplicarea etichetei propuse ar imita o "participare" eventual flexibilă și, în final, ne veridică)
5. Având în vedere caracterul de "pilot", propus a fi aplicat anumitor categorii de deșeuri, venim cu sugestia de a prevedea o vacanță pentru aplicarea sancțiunilor începând cu anul 2029 (art.65. Răspunderea pentru încălcarea legislației privind deșeurile)

6. Actualmente, chiar din cele 27 state membre din cadrul Uniunii Europene doar 14 implementează sistemul de depozit, în fiecare stat fiind adaptat un model individual, unele state aplică sistemul de depozit doar la ambalaje de PET sau sticlă, altele inclusiv metal. În România spre exemplu, a început implementarea din 30 Noiembrie 2023. Considerăm că până la implementarea în Moldova ar fi oportun să monitorizăm experiența României pentru a prelua cele mai bune practici în implementarea sistemului de depozit.
7. La această etapă există foarte multe neclarități cu implementarea sistemului actual de REP intrat în vigoare din 1 Octombrie 2023, având interpretări diferite din partea organelor de stat (Ministerul Mediului, Serviciul Fiscal, Serviciul Vamal etc.) inclusiv din punct de vedere contabil. Din aceste considerente, solicităm o perioadă de tranziție minimă pentru implementarea sistemului de depozit până în anul 2028, pentru a avea transparență și claritate în sistemul care urmează a fi implementat. Implementarea rapidă fără a avea înțelegerea deplină a sistemului și procesului propus va crea bariere în activitatea afacerilor.

Rămânem la dispoziția Dvs., exprimând deschiderea și disponibilitatea comunității de afaceri de a oferi suportul și expertiza necesară în vederea ajustării cadrului legal pentru realizarea unei dezvoltări sustenabile în termen lung.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Victor DURLEȘTEANU,
Președinte al Asociației
Patronale ale Subiecților
Comerțului Interior „PROBIZ”

Alexandru GÎNCU,
Administrator al Asociației
Producătorilor și Importatorilor
de Ambalaje din Moldova

Document semnat electronic. Pentru verificarea semnăturii a se accesa: <https://msign.gov.md>

Ex: eugen.cozmulici@eba.md

Tel: 079188919